

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини
Кафедра педіатрії № 1 із неонатологією
Кафедра педіатрії № 2

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Терапія та реабілітація»
« 28 » листопада 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради Навчально-наукового
медичного інституту
Протокол від 29 листопада 2024 р. № 4

СИЛАБУС

ЕРГОТЕРАПЕВТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ПЕДІАТРІЇ

обов'язкова

(редакція з урахуванням оновлення ОП «Терапія та реабілітація», відповідно
вимог Стандарту, згідно Наказу МОН України від 30.10.2024р. №1549)

рівень вищої освіти
галузь знань
Спеціальність
Спеціалізація
освітня кваліфікація

професійна кваліфікація
форма навчання
курс та семестр вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
227 Терапія та реабілітація
227.02 Ерготерапія
магістр терапії та реабілітації за
спеціалізацією 227.02 Ерготерапія
Ерготерапевт
Денна
II курс, 3 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
фізичної та реабілітаційної медицини
Протокол від 27 листопада 2024 р. № 6

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
педіатрії № 1 із неонатологією
Протокол від 27 листопада 2024 р. № 6

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри педіатрії № 2
Протокол від 27 листопада 2024 р. № 6

Полтава – 2024

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Баранець Інна Володимирівна, доктор філософії, доцент Крючко Тетяна Олександрівна, д. мед. н., професор Мелащенко Олена Іванівна, к.мед.н., асистент Бубир Людмила Миколаївна, доктор філософії, асистент
Профайл викладача (викладачів)	https://sport-health.pdmu.edu.ua/team https://pediatric-one.pdmu.edu.ua/team pediatric2@pdmu.edu.ua/
Контактний телефон	(0532)69-70-94 Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини (05322) 68-74-28 Кафедра педіатрії № 1 із неонатологією
Е-mail:	https://sport-health.pdmu.edu.ua/team https://pediatric-one.pdmu.edu.ua/team pediatric2@pdmu.edu.ua/
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://sport-health.pdmu.edu.ua/ https://pediatric-one.pdmu.edu.ua/ pediatric2@pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3 / 90, із них:

Лекції (год.) – 10

Практичні (семінари) (год.) – 20

Самостійна робота (год.) – 60

Вид контролю – іспит

Політика навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни «Ерготерапевтичний менеджмент у педіатрії» визначається політикою університету та кафедр щодо організації освітнього процесу. При опануванні дисципліни ми дотримуємося Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departement-npr/normativni-dokumenti> та Правил внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departement-npr/normativni-dokumenti>.

Особливості вивчення дисципліни «Ерготерапевтичний менеджмент у педіатрії» визначається політикою Університету та кафедр щодо створення якісного та безпечного освітнього середовища: лекції читаються в аудиторіях університету, які оснащені мультимедійними проекторами; практичні заняття проходять на базах кафедр та:

КП «Полтавська обласна клінічна лікарня ім. М. В. Скліфосовського Полтавської обласної ради»;

КП «Дитяча міська клінічна лікарня Полтавської міської ради»;

ТОВ «ОРТОПЕД», що дає змогу здобувачам освіти долучитися на практиці до майбутньої професійної діяльності.

Звертаємо увагу! Здобувачам освіти необхідно:

- виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану;
- в обов'язковому порядку відвідувати всі види навчальних занять, передбачені навчальним планом;
- завчасно приходити на заняття;
- відповідати правилам дрес-коду учасників освітнього процесу;
- дотримуватись правил техніки безпеки;
- вимикати телефон під час занять;
- не залишати заняття без дозволу викладача;
- глибоко та всебічно оволодіти знаннями та вміннями, котрі будуть необхідні майбутньому працівнику високої кваліфікації;
- бути комунікативними та відкритими до знань

Для успішного засвоєння дисципліни необхідно систематично готуватися до практичних занять, виконувати практичні завдання, опрацьовувати теми, що рекомендовані для самостійного вивчення, брати активну участь в обговоренні теми заняття в аудиторії. Ми цінуємо старанність, активність, швидкість та креативність мислення, наполегливість в навчанні.

Викладання освітньої компоненти в умовах військового стану, може здійснюватися за допомогою технологій дистанційного навчання, а саме з використанням платформи Zoom.

Академічна доброчесність є фундаментом сталого розвитку вищої освіти та моральним імперативом для її подальшого вдосконалення. Ми дотримуємося політики академічної доброчесності, визначеної Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету https://pdmu.edu.ua/storage/ft_foreign_students/docs/5q5W0nG8rkYIrDfmipiyhkfZmkmbVKRR7Pdjrjvh.pdf і просимо взаємності.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти включає:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття);
- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);

- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;

- дотримання правил внутрішнього розпорядку кафедри, бути толерантними, доброзичливим и та виваженими у спілкуванні з викладачами та співробітниками кафедри, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;

- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика дедлайну та відпрацювання здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з Регламентом відпрацювання студентами пропущених занять і незадовільних оцінок, що затверджені у закладі вищої освіти;

- роботи, які здає здобувач вищої освіти з порушенням терміну без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від максимальної, наприклад, практичні навички);

- перескладання ПМК з метою підвищення оцінки не допускається, окрім ситуацій невиконання програми дисципліни або неявки на підсумковий контроль.

Вивчення модуля передбачає самостійну роботу здобувача вищої освіти, яка регламентована Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Оцінювання результатів навчання проходить прозоро і відкрито. Керуємося Положенням про організацію та методiku проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Якщо здобувач освіти не згодний з результатами оцінювання, він має право скористатися рекомендаціями Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.

Зі всіма наведеними документами можна ознайомитися за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departament-npr/normativni-dokumenti>.

Кафедрою визнаються результати, отримані шляхом неформальної освіти. Процедура визначено Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Полтавському державному медичному університеті:

https://www.pdmu.edu.ua/storage/departament-npr/docs_links/fKBks6cPo5jzq0brID6eI7LKTEAcqmrdjrewYFvL.pdf.

Кафедра рекомендує здобувачам освіти ознайомитися із онлайн платформами: <http://portal.phc.org.ua/en/>; <https://academy.nszu.gov.ua/>; <https://prometheus.org.ua/>; <https://members.physio-pedia.com/>.

Опис навчальної дисципліни

«Ерготерапевтичний менеджмент у педіатрії» – базисна професійно-практична дисципліна, яка вивчає особливості застосування ерготерапевтичних підходів у роботі з дітьми різних вікових груп із найпоширенішими соматичними захворюваннями. Курс спрямований на формування у здобувачів умінь проводити комплексну ерготерапевтичну оцінку дитини, визначати рівень функціонального стану систем організму, розробляти та реалізовувати індивідуальні програми відновлення активності, участі в повсякденному житті, навчанні, ігровій та соціальній діяльності.

Навчальна дисципліна охоплює сучасні принципи та методи ерготерапевтичного менеджменту педіатричних пацієнтів із респіраторною, кардіоревматологічною, гастроентерологічною, алергологічною та нефрологічною патологією, а також механізми міждисциплінарної взаємодії в системі медичної реабілітації дітей. Особлива увага приділяється оцінці функціонального стану дитини, адаптації середовища, сенсорній інтеграції, формуванню навичок самообслуговування, саморегуляції та підвищенню якості життя в умовах хронічного перебігу хвороби.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Ерготерапевтичний менеджмент у педіатрії» є процес оцінки, планування, реалізації та моніторингу ерготерапевтичного втручання у дітей із різними соматичними захворюваннями, що базується на комплексі реабілітаційних заходів, спрямованих на відновлення функціональної активності та соціальної інтеграції.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: «Ерготерапевтичний менеджмент у педіатрії» як навчальна дисципліна базується на результатах навчання, досягнутих на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» або суміжними спеціальностями, базується на знаннях дисциплін «Детермінанти та промоція здоров'я», «Ерготерапевтичний менеджмент в акушерстві та гінекології».

Постреквізити: Вивчення здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти дисципліни «Ерготерапевтичний менеджмент у педіатрії» закладає основу для подальшого опанування спеціалізованих курсів, зокрема: «Клінічний ерготерапевтичний менеджмент у педіатрії», «Клінічний ерготерапевтичний менеджмент при мультисистемній патології», «Клінічний ерготерапевтичний менеджмент в акушерстві та гінекології», «Кваліфікаційна (магістерська) робота» та науково-дослідною роботою здобувачів. Здобуті знання формують розуміння принципів побудови індивідуальних програм

ерготерапевтичного втручання, організації реабілітаційного процесу, комунікації в міждисциплінарній команді, а також уміння інтегрувати теоретичні знання у практичну діяльність відповідно до міжнародних стандартів доказової реабілітації.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутнього ерготерапевта необхідного рівня теоретичних знань і практичних умінь для здійснення ерготерапевтичного менеджменту дітей із різними соматичними захворюваннями, розвитку їхньої самостійності, участі в повсякденній діяльності та соціальній інтеграції.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення здобувачів з основами ерготерапевтичної оцінки дітей із соматичними порушеннями;
- формування навичок планування, реалізації та моніторингу індивідуальних програм ерготерапевтичного втручання;
- вивчення сучасних принципів ерготерапії в неонатології
- вивчення сучасних принципів реабілітації при респіраторній, кардіоревматологічній, гастроентерологічній, алергологічній та нефрологічній патології дитячого віку;
- опанування методів сенсорної інтеграції, адаптації середовища, формування навичок самообслуговування та толерантності до фізичних навантажень;
- набуття практичних навичок взаємодії з родиною дитини та членами міждисциплінарної команди;
- формування у здобувачів розуміння етичних, психологічних і комунікативних аспектів роботи ерготерапевта в педіатрії;
- розвиток клінічного мислення, критичного аналізу та застосування принципів доказової медицини в процесі реабілітації дітей.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Інтегральна:

здатність розв'язувати автономно та у міжпрофесійному контексті складні спеціалізовані задачі та проблеми, пов'язані з функціонуванням та обмеженнями життєдіяльності окремих осіб, груп та популяцій, зокрема порушеннями заняттєвої активності, заняттєвої участі та ефективною взаємодією осіб, груп та популяцій з середовищем їх життєдіяльності;

проводити практичну, адміністративну, наукову, інноваційну та освітню діяльність у ерготерапії.

Загальні:

ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 05. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 06. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 07. Здатність працювати автономно.

ЗК 09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні:

СК 01. Здатність до проведення ерготерапевтичного опитування та оцінки дитини різного віку з урахуванням особливостей фізичного, когнітивного та психоемоційного розвитку.

СК 02. Здатність до застосування стандартизованих методів ерготерапевтичного оцінювання для визначення рівня функціональної незалежності, моторних, сенсорних і когнітивних навичок дитини.

СК 03. Здатність до аналізу отриманих результатів оцінювання та визначення основних ерготерапевтичних проблем і пріоритетів втручання.

СК 04. Здатність до планування індивідуальної програми ерготерапевтичного втручання для дитини з урахуванням її віку, діагнозу, середовища та можливостей родини.

СК 05. Здатність до організації та реалізації втручань, спрямованих на відновлення рухової активності, дрібної моторики, самообслуговування, навчальної та ігрової діяльності дитини.

СК 06. Здатність до застосування принципів сенсорної інтеграції, ергономіки та універсального дизайну при адаптації освітнього, побутового та ігрового середовища дитини.

СК 07. Здатність до розробки та реалізації заходів із профілактики вторинних ускладнень у дітей із хронічними соматичними захворюваннями.

СК 12. Здатність до застосування принципів етики, деонтології та психологічної підтримки в роботі з дітьми та їхніми родинами.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

ПРН 01. Застосовувати передові знання та високий рівень критичного мислення щодо складних взаємозв'язків між людиною, її фізичним, психічним і соціальним здоров'ям, заняттєвою активністю та добробутом, сприяти популяризації здорового способу життя для окремих осіб, груп, популяцій і спільнот на засадах заняттєвої та соціальної справедливості.

ПРН 02. Здійснювати клієнтоорієнтоване оцінювання заняттєвих потреб окремих осіб, груп, популяцій і спільнот та визначати доцільність,

інтенсивність та обсяг рекомендованих заходів ерготерапії.

ПРН 03. Оцінювати характер та ступінь впливу особистих факторів, структур і функцій організму, факторів фізичного, соціального, політичного, культурного та інституційного середовища та соціальних детермінант здоров'я на заняттєву активність та участь окремих осіб, груп, популяцій і спільнот.

ПРН 04. Ефективно застосовувати передові знання теорії ерготерапії, рефлексивне мислення та критичний аналіз моделей (occupational therapy models) та рамок практики ерготерапії (frames of reference of occupational therapy), заснованих на доказах, для вибору оптимальних стратегій оцінювання, планування, реалізації та оцінки результатів ерготерапії.

ПРН 05. Формулювати та документувати цілі і результати програми ерготерапії або складові індивідуальної програми реабілітації у співпраці з пацієнтом/клієнтом, пояснювати методи ерготерапевтичних втручань та вносити дані до електронних систем.

ПРН 06. Розробляти, проводити та коригувати програми ерготерапії або складові індивідуальної програми реабілітації на основі аналізу результатів ерготерапевтичного оцінювання та/або втручання у співпраці з пацієнтом/клієнтом та надавати рекомендації стосовно продовження або завершення реабілітації.

ПРН 07. Застосовувати науково-обґрунтовані підходи у виборі методів, стратегій та інструментів для реалізації заняттєво орієнтованих втручань з метою уможливлення заняттєвої активності, участі та заняттєвої справедливості стосовно окремих осіб, груп, популяцій та спільнот.

ПРН 08. Враховувати засади заняттєвої та соціальної справедливості для планування процесу ерготерапії у широких, спеціалізованих та нових сферах практичної діяльності з метою вирішення комплексних заняттєвих проблем окремих осіб, груп та популяцій.

ПРН 09. Оцінювати та обґрунтовувати потребу, призначати, налаштовувати, проектувати, виготовляти та модифікувати допоміжні засоби реабілітації, включаючи ортези, для покращення заняттєвої участі у сферах самообслуговування, продуктивності (роботи чи навчання), дозвілля (гри), функціональної мобільності, користування громадським транспортом та водіння автомобіля.

ПРН 10. Навчати безпечному та ефективному користуванню допоміжними засобами реабілітації, включаючи ортези та протези для покращення для покращення заняттєвої участі у сферах самообслуговування, продуктивності (роботи чи навчання), дозвілля (гри), функціональної мобільності, користування громадським транспортом та водіння автомобіля.

ПРН 11. Оцінювати та адаптовувати фактори середовища, створювати

безпечне і доступне середовище проживання, навчання та праці окремих осіб, груп людей, організацій та популяцій на засадах ергономічного та універсального дизайну з метою покращення заняттєвої участі та збільшення функціональної незалежності окремих осіб, груп людей, організацій та популяцій.

ПРН 12. Застосовувати у практичній діяльності інформацію з наукових джерел, інтегруючи її з цінностями та бажаннями клієнта та особливостями контексту практичної діяльності, для обґрунтування рішень щодо організації процесу ерготерапії для окремих осіб, груп людей, організацій та популяцій.

ПРН 13. Застосовувати усталені та новітні дослідницькі методи для планування, проведення аналізу та звітування про результати наукових досліджень у сфері ерготерапії з урахуванням актуальних суспільних та професійних викликів, етичних стандартів, відповідальності за розповсюдження та трансляцію наукових знань у різних контекстах професійної практичної діяльності.

ПРН 16. Знати межі професійної компетентності ерготерапевта, сфери практичної діяльності фахівців інших спеціальностей, оцінювати потребу та знати механізми скерування клієнтів/пацієнтів до фахівців інших спеціальностей.

ПРН 17. Визначати, аналізувати та оцінювати вплив контекстуальних чинників, регуляторних документів, соціоекономічних, політичних, географічних та демографічних факторів, динаміки міжособистісної командної взаємодії на процес надання реабілітаційних послуг.

ПРН 19. Застосовувати поглиблене розуміння законодавчих норм та правил професійної діяльності, реабілітаційних маршрутів для вирішення заняттєвих проблем окремих осіб, груп чи популяцій.

ПРН 20. Брати на себе відповідальність за визначення та ефективно вирішення складних етичних дилем, демонструвати доброчесність і відповідальність, сприяти створенню антикорупційного середовища, пропагувати стандарти доброчесності, ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції, відстоювати етичні стандарти та цінності ерготерапії.

ПРН 21. Здатність пропагувати цінності та філософію ерготерапії, відстоювати інтереси професії, передавати інформацію стосовно процесу ерготерапії, пояснювати сенс та внесок ерготерапії та науки про заняттєву активність в загальне благополуччя та добробут суспільства.

ПРН 22. Ефективно і вчасно документувати процес і результати різних форм ерготерапевтичних послуг, включаючи консультативні послуги у різних сферах професійної діяльності ерготерапевта та у спосіб, зрозумілий для

клієнтів/пацієнтів, представників сфери охорони здоров'я, освіти, соціальної політики, соціального захисту та інших стейкхолдерів.

ПРН 28. Надавати послуги у сфері ерготерапії окремим категоріям населення незалежно від політичних, релігійних, гендерних та інших переконань, етнічного, соціального та національного походження.

Результати навчання для дисципліни: по завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- анатоμο-фізіологічні та психоемоційні особливості розвитку дітей різного віку, вікові норми фізичного, когнітивного, сенсорного та соціального розвитку
- основи дитячої педіатрії, патогенез і клінічні прояви найбільш поширених соматичних захворювань (респіраторних, кардіоревматологічних, гастроентерологічних, алергологічних, нефрологічних, неонатологічних)
- принципи реабілітаційного менеджменту дітей у мультидисциплінарній команді відповідно до міжнародних стандартів та положень МКФ для дітей і підлітків (МКФ-ДП)
- теоретичні основи ерготерапії в педіатрії: моделі втручання, процес ерготерапевтичного оцінювання, планування, реалізації та моніторингу результатів
- методи проведення ерготерапевтичної оцінки дитини, включно з аналізом активності, середовища, сенсорного профілю та рівня участі
- основні інструменти і тести для визначення функціональної незалежності, моторних, когнітивних та соціально-комунікативних навичок дитини
- принципи формування та реалізації індивідуального плану ерготерапевтичного втручання, розробку коротко- та довгострокових цілей
- методи адаптації фізичного, навчального та ігрового середовища відповідно до потреб і можливостей дитини
- принципи сенсорної інтеграції, розвитку дрібної моторики, навичок самообслуговування, організації навчальної та дозвільної активності
- основи комунікації з дитиною та її сім'єю, етичні, правові та психологічні аспекти професійної взаємодії
- методи профілактики вторинних ускладнень і підвищення якості життя дітей із хронічними соматичними захворюваннями
- стандарти ведення ерготерапевтичної документації, вимоги до звітності, планів і протоколів втручання

вміти:

- проводити ерготерапевтичне опитування дитини та її сім'ї, збирати дані анамнезу з урахуванням вікових і психологічних особливостей

- використовувати стандартизовані тести, спостереження та клінічне інтерв'ю для оцінювання функціонального стану дитини
- аналізувати результати оцінки, визначати основні ерготерапевтичні проблеми, формувати цілі втручання та визначати пріоритети реабілітаційного процесу
- розробляти індивідуальні програми ерготерапевтичного втручання, що охоплюють рухову, когнітивну, сенсорну, соціальну та емоційну сфери розвитку дитини
- реалізовувати програми ерготерапії для дітей із неонатологічною, респіраторною, кардіоревматологічною, гастроентерологічною, алергологічною та нефрологічною патологією.
- застосовувати методи сенсорної інтеграції, навчання навичкам самообслуговування, розвитку дрібної моторики, соціальної адаптації та навчальної діяльності
- адаптовувати середовище дитини (житлове, освітнє, ігрове) із використанням принципів ергономіки, універсального дизайну та безпеки
- використовувати допоміжні засоби (технічні, навчальні, ігрові) для підтримки функціональної незалежності дитини
- проводити освітню та консультативну роботу з батьками щодо підтримки активності, безпеки, саморегуляції та догляду за дитиною
- працювати в складі мультидисциплінарної команди, комунікувати з лікарями, фізичними терапевтами, психологами, педагогами для узгодження втручань
- оцінювати динаміку стану дитини, визначати ефективність втручання, вносити необхідні корективи в програму реабілітації
- вести ерготерапевтичну документацію (план втручання, карту оцінювання, звіт про результати), дотримуючись етичних і правових норм
- демонструвати навички клінічного мислення, саморефлексії, відповідальності й професійної поведінки в роботі з дітьми та їхніми родинами
- дотримуватись принципів доказової реабілітації, використовувати сучасні джерела інформації та цифрові інструменти у професійній діяльності

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№	Назва теми	Вид заняття	Кількість годин	Короткий зміст
1	Вступ до ерготерапевтичного менеджменту у педіатрії	Лекція	2	Значення ерготерапії в педіатрії. Структура процесу ерготерапевтичного втручання. Особливості

				дитячої реабілітації: вікові, психоемоційні, соціальні аспекти. Модель МОГ (Model of Human Occupation) та її застосування у дітей. Роль мультидисциплінарної команди.
2	Оцінка функціонального стану дитини в ерготерапії	Лекція	2	Принципи оцінювання дитини в ерготерапії. Стандартизовані інструменти: PEDI, COPM, SFA, Sensory Profile. Визначення рівня активності, участі, факторів середовища. Аналіз щоденної діяльності.
3	Ерготерапевтичні підходи до менеджменту соматичних захворювань у дітей	Лекція	2	Менеджмент дітей із респіраторною, кардіоревматологічною, гастроентерологічною патологією. Реабілітаційні стратегії, адаптація навантаження, формування самостійності.
4	Сенсорна інтеграція, адаптація середовища та ігрова діяльність дитини	Лекція	2	Теорія сенсорної інтеграції. Методи сенсорної стимуляції та регуляції. Використання гри як засобу розвитку. Принципи адаптації середовища й ергономіки.
5	Етичні, комунікативні та освітні аспекти роботи ерготерапевта з родиною дитини	Лекція	2	Комунікація з родиною, формування партнерства. Етичні принципи. Освітня робота з батьками. Психологічна підтримка сім'ї, профілактика вигорання у фахівця.
	Всього		10	

Тематичний план семінарських занять

Не передбачено програмою

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№	Тема практичного заняття	Кількість годин	Зміст практичної підготовки
1	Періодизація дитячого віку. Фізичний розвиток дітей, антропометрія. Оцінка фізичного розвитку дітей. Семіотика порушень фізичного розвитку дітей.	2	Періоди дитячого віку. Їх характеристика Фізичний розвиток – як показник здоров'я дитини. Фактори, що впливають на фізичний розвиток дітей. Соматометрія. Методика проведення антропометричних вимірювань дітей різного віку. Методи оцінки фізичного розвитку дітей. Семіотика порушень фізичного розвитку дітей.
2	Психомоторний розвиток дітей в різні періоди дитячого віку.	2	Поняття про психомоторний розвиток дітей, його особливості в різні періоди дитячого віку. Закономірності формування рухових умінь і навичок у дітей раннього віку. Когнітивний розвиток та розвиток мови у дітей відповідно віковим періодам. Основні типи вищої нервової діяльності. Емоційний та соціальний розвиток дітей відповідно віковим періодам.
3	Оцінка психомоторного розвитку дітей. Семіотика порушень психомоторного розвитку дітей.	2	Принципи оцінки психомоторного розвитку у дітей різного віку. Рефлекси, за допомогою яких визначають психомоторний статус дитини першого року життя. Семіотика порушень психомоторного розвитку дітей.

4	Особливості періоду новонародженості. Передчасно народжені діти. Принципи виходжування.	2	Анатомо-фізіологічні особливості передчасно народжених дітей. Етіологічні фактори передчасних пологів та народження маловагової дитини. Особливості адаптації передчасно народжених дітей. Проблеми маловагових дітей. Принципи виходжування передчасно народжених дітей.
5	Пологова травма новонародженої дитини.	2	Визначення терміну «пологова травма» та чинники її розвитку. Пологові травми м'яких тканин. Адипонекроз. Пошкодження грудинно-ключично-соскоподібного м'язу. Поняття «кефалогематома». Диференціальний діагноз пологової пухлини та кефалогематоми. Пологова травма центральної та периферичної нервової системи. Принципи реабілітації.
6	Менеджмент педіатричного пацієнта з респіраторною патологією	2	Робота з дітьми, які мають бронхіт, пневмонію, бронхіальну астму, постковідний синдром. Ерготерапевтична оцінка, формування індивідуальної програми, адаптація дихальної активності та участі у грі, навчанні, самообслуговуванні.
7	Менеджмент педіатричного пацієнта з кардіоревматологічними захворюваннями	2	Оцінка функціонального стану дитини з вродженими вадами серця, кардитами, ЮРА. Визначення толерантності до навантаження. Розробка вправ, ігор, енергозберігаючих режимів.
8	Менеджмент дітей із гастроентерологічними захворюваннями	2	Особливості роботи з дітьми з ГЕРХ, ЗЗК, муковісцидозом. Розвиток самостійності в харчовій

			поведінці, самообслуговуванні, планування дня, профілактика ускладнень.
9	Менеджмент педіатричного пацієнта з алергологічною патологією	2	Практика формування толерантності до навколишнього середовища, сенсорна інтеграція, модифікація побуту та навчального середовища. Розробка рекомендацій для родини.
10	Менеджмент дітей із нефрологічними захворюваннями	2	Ерготерапевтична підтримка дітей із пієлонефритом, гломерулонефритом, ХНН. Енергозбереження, самогляд, навчання самоконтролю, участь у дозвіллі.
	Всього	20	

Самостійна робота

№	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Зміст завдань
	Підготовка до лекцій та практичних занять	10	Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок
	Підготовка до підсумкового іспиту.	18	Систематизація знань, самоперевірка, опрацювання тестових завдань.
	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять:	42	
1	Ознайомлення з міжнародною класифікацією функціонування дітей та підлітків (МКФ-ДП).	4	Вивчення базових понять активності, участі, факторів середовища. Аналіз прикладів застосування МКФ у дитячій ерготерапії.
2	Вивчення принципів ерготерапевтичного оцінювання у педіатрії.	4	Аналіз клінічних кейсів, складання карт оцінювання дитини. Робота з формами COPM, PEDI, SFA.

3	Опрацювання сучасних методів сенсорної інтеграції та адаптації середовища.	4	Розробка вправ і сенсорних маршрутів для дітей різного віку. Підготовка презентації з теми.
4	Підготовка індивідуального плану ерготерапевтичного втручання для дитини з соматичною патологією.	6	Виконання індивідуального завдання на основі клінічного випадку. Формулювання цілей, визначення втручань, вибір методів оцінки.
5	Опрацювання етичних і психологічних аспектів роботи з родиною дитини.	4	Аналіз ситуаційних задач, підготовка рекомендацій для спілкування з батьками.
6	Складання підсумкового звіту про динаміку ерготерапевтичного втручання.	4	Розробка прикладу звіту з оцінкою ефективності програми, визначення показників результативності.
8	Використання позиціонування в ерготерапії дітей раннього віку з порушенням моторного розвитку .	4	Адаптаційні засоби для положення лежачи на спині, животі, на боці. Застосування адаптаційного обладнання для сидіння Роль використання в ерготерапії адаптаційного обладнання для стояння.
10	Високотехнологічні допоміжні технології при ерготерапії в педіатрії	4	Класифікація допоміжних засобів. Сфери, які можуть бути компенсовані допоміжними засобами у дітей.
11	Ерготерапія для дітей у громаді, школі.	4	Адаптивні допоміжні засоби в школі. Альтернативне спілкування. Форми та засоби комунікації.
12	Стимуляція годування в ерготерапії передчасно народжених дітей	4	Календар розвитку функції приймання їжі як основа дій в процесі годування. Етапи забезпечення оптимального положення під час процесу годування, використання

			хендлінгу.
	Всього	60	

Індивідуальні завдання – робочою навчальною програмою не передбачено

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового модульного контролю, екзамену

Загальні принципи ерготерапевтичного менеджменту в педіатрії

1. Предмет, мета та завдання дисципліни «Ерготерапевтичний менеджмент у педіатрії».
2. Місце ерготерапії в системі реабілітації дітей.
3. Основні етапи ерготерапевтичного процесу: оцінювання, планування, втручання, моніторинг, завершення.
4. Поняття «активність», «участь», «фактори середовища» за класифікацією МКФ-ДП.
5. Порівняння медичної, біопсихосоціальної та ерготерапевтичної моделей реабілітації.
6. Структура мультидисциплінарної команди в дитячій реабілітації. Роль ерготерапевта.
7. Принципи доказової реабілітації та використання клінічних протоколів у роботі ерготерапевта.

Ерготерапевтична оцінка дитини

8. Види та етапи оцінки в ерготерапії.
9. Методи збору інформації: спостереження, інтерв'ю, тести, аналіз діяльності.
10. Методи оцінки фізичного розвитку дітей.
11. Принципи оцінки психомоторного розвитку у дітей різного віку.
12. Характеристика основних інструментів оцінювання: COPM, PEDI, SFA, Sensory Profile.
13. Особливості оцінки дітей різного віку (немовлята, дошкільнята, школярі, підлітки).
14. Оцінка середовища: домашнього, освітнього, соціального.
15. Формулювання ерготерапевтичних проблем та цілей на основі результатів оцінки.
16. Визначення критеріїв ефективності ерготерапевтичного втручання

Ерготерапевтичний менеджмент дітей із соматичними захворюваннями

17. Семіотика порушень фізичного розвитку дітей

18. Семіотика порушень психомоторного розвитку дітей
19. Ерготерапія у передчаснонароджених дітей.
20. Ерготерапія у дітей з пологовою травмою
21. Особливості роботи ерготерапевта при респіраторній патології у дітей (бронхіальна астма, пневмонія, бронхіт).
22. Завдання ерготерапії при кардіоревматологічних захворюваннях у дітей (вроджені вади серця, кардити, ЮРА).
23. Ерготерапевтичні стратегії при гастроентерологічних захворюваннях (ГЕРХ, муковісцидоз, ЗЗК).
24. Підходи до ерготерапії при нефрологічних захворюваннях (пієлонефрит, гломерулонефрит, ХНН).
25. Менеджмент дітей з алергологічною патологією: адаптація середовища, профілактика алергенного впливу.
26. Профілактика вторинних ускладнень у дітей із хронічними соматичними захворюваннями.
Сенсорна інтеграція, адаптація середовища та ігрова діяльність
27. Теорія сенсорної інтеграції (А. Джин Айрес): основні принципи та механізми.
28. Сенсорні системи та їх роль у розвитку дитини.
29. Методи сенсорної стимуляції та регуляції.
30. Розробка сенсорного профілю дитини.
31. Ігрова діяльність як інструмент розвитку та реабілітації.
32. Принципи адаптації середовища: фізичного, навчального, ігрового, соціального.
33. Універсальний дизайн і ергономіка в дитячих реабілітаційних програмах.
Комунікація, етика та взаємодія з родиною дитини
34. Основи професійного спілкування ерготерапевта з дитиною та її родиною.
35. Принципи сімейно-орієнтованого підходу в дитячій ерготерапії.
36. Психологічні особливості батьків дітей з обмеженнями життєдіяльності.
37. Формування терапевтичного альянсу між фахівцем і родиною.
38. Етичні принципи професійної діяльності ерготерапевта (конфіденційність, автономія, доброчинність, справедливість).
39. Профілактика професійного вигорання фахівця-реабілітолога.
40. Освітня та консультативна діяльність ерготерапевта серед батьків і педагогів.
Документація, оцінка ефективності, менеджмент якості
41. Структура ерготерапевтичної документації: первинна оцінка, план втручання, динамічний звіт, фінальна оцінка.

42. Критерії ефективності та показники результативності реабілітаційного втручання.
43. Етапи моніторингу стану дитини під час реабілітації.
44. Стандарти ведення звітності у сфері реабілітації дітей (накази МОЗ, МКФ).
45. Принципи менеджменту якості в реабілітаційній діяльності.
46. Використання сучасних цифрових технологій у документуванні та плануванні втручання.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю, іспиту

1. Проведення ерготерапевтичного опитування дитини та її батьків (збір анамнезу життя і хвороби, сімейного та соціального анамнезу).
2. Оцінювання безумовних рефлексів новонароджених
3. Позиціонування дитини лежачи на животі
4. Позиціонування дитини сидячи у візку
5. Позиціонування дитини у ліжку.
6. Позиціонування новонароджених і передчаснонароджених дітей у ліжку
7. Проведення спостереження за діяльністю дитини під час гри, навчання, самообслуговування.
8. Виконання базової ерготерапевтичної оцінки із застосуванням стандартизованих тестів (PEDI, COPM, SFA, Sensory Profile).
9. Аналіз результатів оцінки та визначення ерготерапевтичних проблем.
10. Формулювання короткострокових і довгострокових цілей ерготерапевтичного втручання.
11. Розробка індивідуальної програми втручання для дитини з урахуванням віку, стану, середовища.
12. Використання ігрової діяльності як засобу реабілітації, розвитку моторних, когнітивних і соціальних навичок.
13. Розробка комплексу вправ для розвитку дрібної моторики, сенсорної інтеграції та навчання навичкам самообслуговування.
14. Оцінка та адаптація середовища дитини (домашнього, навчального, ігрового) відповідно до принципів ергономіки й безпеки.
15. Вибір і використання допоміжних засобів (адаптивного обладнання, ортезів, ергономічних інструментів) у роботі з дитиною.
16. Розробка освітніх і консультативних рекомендацій для батьків щодо підтримки активності дитини вдома.
17. Документування результатів оцінки, складання індивідуального плану втручання, ведення звіту про динаміку стану дитини.

18. Презентація випадку пацієнта з обґрунтуванням тактики ерготерапевтичного менеджменту.
19. Аналіз ефективності втручання та корекція програми реабілітації.

Перелік питань, який повинен засвоїти здобувач вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни

1. Проведення базового огляду дитини з оцінкою пози, постави, симетрії рухів, моторики.
2. Визначення рівня розвитку дрібної моторики за допомогою функціональних тестів (наприклад, «дрібна моторика рук», «класифікація GMFCS»).
3. Проведення оцінки сенсорного профілю дитини (тактильна, вестибулярна, пропріоцептивна системи).
4. Виконання елементів сенсорної стимуляції та модулювання сенсорних реакцій.
5. Проведення тренування навичок самообслуговування (вмивання, одягання, харчування, користування предметами побуту).
6. Демонстрація навичок енергозбереження під час навчальної, ігрової або побутової активності.
7. Виконання вправ для розвитку рівноваги, координації, постурального контролю.
8. Проведення вправ на покращення дихання та релаксації (у дітей із респіраторною патологією).
9. Проведення простих заходів для профілактики контрактур, порушень постави та м'язового дисбалансу.
10. Ведення ерготерапевтичної карти (первинне обстеження, короткострокові цілі, оцінка результатів).

Методи навчання

- активні методи навчання: тематичні дискусії; аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод); імітаційні завдання;
- вербальні (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, демонстрація);
- практичні (різні види вправляння, практики);
- репродуктивні (виконання різного роду завдань за зразком);
- методи, що забезпечують сприймання і засвоєння знань здобувачами (лекції, самостійна робота, інструктаж, консультація);
- метод проблемного викладу, який полягає в тому, що викладач ставить проблему і сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується

процес пізнання. Цей метод реалізується шляхом навчання на проблемних ситуаціях із метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;

Форми і методи оцінювання:

Методи контролю:

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- практична перевірка;
- Перевірка практичних навичок;
- самооцінка.

Форми контролю: вхідний, поточний, підсумковий.

Система поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками під час практичних занять. Оцінка поточної успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи здобувача вищої освіти як під час підготовки до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку вивчення дисципліни. При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти, що висвітлені у «Положенні про організацію і методiku оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті» https://pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf

Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться. Оцінювання тем, що виносяться до позааудиторної самостійної роботи і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при проведенні іспиту.

Форма підсумкового контролю – іспит. До екзамену допускаються здобувачі вищої освіти, які не мають невідпрацьованих пропущених аудиторних занять, набрали мінімальну кількість балів не меншу за 72 (що відповідає середньому балу 3,0 за поточну успішність), виконали всі вимоги з навчальної дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни.

Екзамен проводиться в один день у два етапи: тестування та теоретична складова. Здобувачі вищої освіти проходять тестування за 20 питаннями (час на виконання – 20 хвилин). Кожна вірна відповідь за тестове завдання зараховується як 1 бал (максимально в сумі за перший етап, 20 балів).

Білет до екзамену має 3 теоретичні питання відповідно до розділів які

вивчалися. Кожне питання екзаменаційного білету оцінюється в межах 0-20 балів. За підсумком складання тестового контролю та теоретичної частини іспиту здобувачу освіти виставляється сумарна оцінка від 0 до 80 балів, конвертація балів у традиційну оцінку не проводиться.

Підсумкова оцінка з дисципліни, виставляється на підставі суми поточної успішності здобувача вищої освіти та оцінки, отриманої при складанні екзамену.

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення навчальної дисципліни з якої проводиться екзамен, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання екзамену і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до додатку 1 «Положення про організацію і методику оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті»
https://pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf

Методичне забезпечення

1.Робоча програма з навчальної дисципліни «Ерготерапевтичний менеджмент у педіатрії».

2.Силабус.

3.Тести для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти.

4.Мультимедійні презентації лекцій

5.Збірник алгоритмів виконання практичних навичок

6.Збірники тестових завдань та ситуаційних задач.

7.Примірники результатів загально-клінічних та додаткових лабораторних методів дослідження, електрокардіограм, рентгенограм, спірограм, рН-моніторингу, результатів інших інструментальних методів дослідження

8.Демонстраційні навчальні відеоролики

Рекомендована література

Базова

1. American Occupational Therapy Association. *Occupational Therapy Practice Guidelines for Children and Youth Ages 5-21 Years*. Bethesda (MD): AOTA Press; 2020.
2. American Occupational Therapy Association. *Occupational Therapy Practice Guidelines for Early Childhood: Birth–5 Years*. Bethesda (MD): AOTA Press; 2020.
3. Dunbar S B, Barker S, editors. *Occupational Therapy Models for Intervention*

- with Children and Families*. 3rd ed. Thorofare (NJ): Slack Inc.; 2019.
4. Duncan EAS. *Foundations for Practice in Occupational Therapy*. 6th edition. Elsevier; 2021. 217 p.
 5. O'Brien J-C, Kuhaneck H, editors. *Case-Smith's Occupational Therapy for Children and Adolescents*. 8th ed. St Louis (MO): Mosby/Elsevier; 2020.
 6. Б. Долинський, Б. Буховець, О. Погорелова. Фізична терапія. Ерготерапія : навчальний посібник. Одеса: Університет Ушинського, 2022. 208 с.
 7. Клінічна педіатрія: підручник. Дудник В. М. Андрікевич І.І., Мантак Р. І. – Вінниця: Нова книга, 2021. - 648 с.
 8. Мангушева О.О. Короткий термінологічний словник ерготерапії. ГО «Українське товариство ерготерапевтів»; 2021. 17 с.
 9. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я дітей та підлітків: МКФ-ДП / ВООЗ 2001. / Затверджено Наказ МОЗ України 23 травня 2018 року № 981 Електронний ресурс: https://moz.gov.ua/uploads/2/11374-9898_dn_20181221_2449.pdf
 10. Невідкладні стани в педіатричній практиці : навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів, лікарів-інтернів / Ю.В. Марушко та ін. - Київ : Медицина, 2020. - 400 с.
 11. Педіатрія : у 3-х т. Т. 1 : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів IV рівня акред. (загальна педіатрія, кардіологія, респіраторна патологія, ревматологія) / Артеменко Є. О., Бабаджанян О. М., Белоусова О. Ю. та ін. ; за ред. Катілова О. В., Варзаря А. В., Валиуліса А., Дмитрієва Д. В.. — Вінниця : Нова Книга, 2022. - 656 с. : іл.
 12. Педіатрія : у 3-х т. Т. 2 : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів IV рівня акред. (гастроентерологія, нефрологія, імунологія, генетика, дерматологія, інфекційні хвороби, гематологія, онкогематологія) / Артеменко Є. О., Бабаджанян О. М., Белоусова О. Ю. та ін. ; за ред. Катілова О. В., Варзаря А. В., Валиуліса А., Дмитрієва Д. В. — Вінниця : Нова Книга, 2023. - 712 с. : іл
 13. Педіатрія: підручник 3-є видання (перероблене і доповнене) / Т.О. Крючко, О.Є. Абатуров, Т.В. Кушнерева та ін. - Київ: ВСВ «Медицина», 2021. - 224 с.
 14. Педіатрія: практичні навички: навчально-методичний посібник. 2-е видання. / Н.О. Курдюмова, Т.Г. Поліщук. - Київ: ВСВ «Медицина», 2023. – 328 с.
 15. Похилько ВІ, Цвіренко СМ, Чернявська ЮІ. Алгоритм виконання маніпуляцій у неонатології. Навч. пос. для студентів вищих навчальних закладів МОЗ України. Полтава: ТОВ «Миргород», 2021. 108 с.
 16. Фізикальні та інструментальні методи дослідження в дитячій кардіології.

Навчально-методичний посібник. Крючко Т.О., Танянська С.М., Коленко І.О., Кузьменко Н.В., Педченко Т.О. - Київ: ВСВ «Медицина», 2022. - 156 с.

17. Фізична медицина та реабілітація за Бреддомом : у 2 т. Т. 1 / Девід К. Чіфу ; пер. з англ. ; наук. ред. пер. О. А. Данилов. – Київ : ВСВ «Медицина», 2020. – 732 с.
18. Фізична медицина та реабілітація за Бреддомом : у 2 т. Т. 2 / Девід К. Чіфу ; пер. з англ. ; наук. ред. пер. О. А. Данилов. – Київ : ВСВ «Медицина», 2020. – 736 с.

Допоміжна

1. Cahill S M, Beisbeir S. *Occupational Therapy Practice Guidelines in Children and Youth Ages 5-21 Years*. American Journal of Occupational Therapy. 2020;74(Suppl 4):7404397010.
2. American Occupational Therapy Association. *Occupational Therapy's Commitment to Diversity, Equity, and Inclusion*. Bethesda (MD): AOTA Press; 2020.
3. Bowyer P, Cahill S, editors. *Infant and Child Feeding and Swallowing: Occupational Therapy Assessment and Intervention*. 2nd ed. Bethesda (MD): AOTA Press; 2022.
4. Дитяча пульмонологія: навчальний посібник. 2-е видання / О.Л. Цимбаліста, З.В. Вовк, Н.Я. Митник та ін. — Київ: ВСВ «Медицина», 2021. – 624 с.
5. Клінічна пульмонологія дитячого віку /О.В.Катілов, Д.В. Дмитрієв, К.Ю Дмитрієва. - Вінниця: Нова книга, 2020. - 320 с.
6. Гастроентерологія дитячого віку: навчально-методичний посібник /О.Г Шадрин, Г.О. Ляшенко, Ю.Г. Резніченко. – Запоріжжя: Просвіта, 2020. – 202 с.
7. Основи електрокардіографії /За ред. О.Й. Жарінова, В.О. Куца. – Київ: Четверта хвиля, 2020. – 146 с.
8. Лікування та профілактика Covid-19. Охорона психічного здоров'я в умовах пандемії: навчальний посібник// проф. О.Є. Абатурова, проф. С. О. Крамарьова, проф. Л.М. Юр'єва – Львів: Видавець Марченко Т.В., 2020. – 252 с.
9. Альтернативні підходи до етіологічної терапії бактеріальних респіраторних інфекцій/ Абатуров О.Є., Крючко Т.О. – Дніпро: ЛІРА, 2020. - 196 с.
10. Етіологічна терапія бактеріальних пневмоній у дітей: навчально-

методичний посібник/ за ред. проф. О.Є. Абатурова/ О.Є. Абатуров, Т.О. Крючко, О.О. Афганова, А.О. Нікуліна, Н.М. Токарева. Дніпро: ЛІРА, 2020. - 116 с.

11. Нервово-психічний розвиток дітей раннього віку : метод. вказ. для студентів 3-го курсу мед. фак-тів / упоряд. Т.В. Фролова, Н.Ф. Стенкова, І.І. Терещенкова, І.Р. Сіняєва. – Харків : ХНМУ, 2020. – 36 с.

Інформаційні ресурси

Онлайн-курс Європейський досвід реабілітації новонароджених та малих дітей <https://doctorthinking.org/courses/newborn-eurorehab/>

Онлайн-курс Катамнестичне спостереження за новонародженими та немовлятами <https://doctorthinking.org/courses/katamnesis-newborn/>

Онлайн-курс Європейський досвід реабілітації новонароджених та малих дітей <https://doctorthinking.org/courses/newborn-eurorehab/>

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

База даних «Законодавство України» (Верховна Рада України) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

Клінічні настанови МОЗ України (портал) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://guidelines.moz.gov.ua/>

Академія Національної служби здоров'я України (НСЗУ) – офіційний сайт / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://academy.nszu.gov.ua/>

World Health Organization (WHO): Rehabilitation 2030 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.who.int/initiatives/rehabilitation-2030>

WHO: International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.who.int/standards/classifications/international-classification-of-functioning-disability-and-health>

PEDro (Physiotherapy Evidence Database) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pedro.org.au/>

Розробники:

Тетяна КРЮЧКО, завідувач кафедри педіатрії №2, доктор медичних наук, професор;

Людмила БУБИР, доктор філософії, асистент кафедри педіатрії №2;

Інна БАРАНЕЦЬ, доктор філософії, доцент кафедри фізичної та реабілітаційної медицини;

Олена МЕЛАЩЕНКО, кандидат медичних наук, асистент кафедри педіатрії

№ 1 із неонатологією.